

Energispaning – dialog, er

Den 10 april arrangerades Energispaning 2013 av Kyl & Värmepumpföretagen. Platsen var Courtyard by Marriott på Kungsholmen i Stockholm, och hit kom närmare 100 personer för att ta del av dagens seminarieprogram och mingel.

TEXT OCH FOTO: JOHAN TEGNELIUS

Hållbar kyla och värme

■ Ämnena som diskuterades under dagen spände över ett brett område. För att det inte skulle bli allt för spretigt hade man valt att gruppera in seminariepunkterna i två parallella huvudspår. Ett som utgick från temat hållbar kyla och värme, ett som utgick ifrån framtidens livsmedelsbutik.

Dagen inleddes med ett anförande av Per Jonasson, som gjorde en slags SWOT-analys av branschen och marknaden. Vilka är möjligheterna och hoten, vilka är styrkorna och svagheter? Utöver en osäker konjunktur så kan man konstatera att utbildning och rekrytering svarar för de kanske enskilt största utmaningarna branschen har att ta sig an.

– En annan hotbild är en svajig miljöpolitik, sade Per Jonasson. Oklara regler,

snabba helomvändningar och skiftande fokusområden skapar en osäkerhet. För att vi ska nå ett hållbart samhälle krävs en hållbar politik.

Möjligheter finns det gott om när vi blickar framåt. Inte minst sett till vad geoenergi kan erbjuda och den omställning som kommer att krävas genom med den nya F-gasförordningen på plats.

– Se till att våga utmana traditionella tekniska lösningar, kompetensutveckla personalen och lyssna på kunden. Då finns det stora och många möjligheter framöver, menade Per Jonasson.

Hett med geoenergi

Geoenergi kom igen flera gånger under dagen och först ut under detta tema var Johan Barth från Svenska Borrentreprenörers Branschorganisation, Geotec. Johan lyfte fram många av de aspekter som gör att geoenergin vinner allt mer mark, så väl miljöaspekten som de rent ekonomiska fördelarna. Dessutom tillkommer allt fler användningsområden och nya innovationer vilka leder till en allt större spridning av tekniken. Hans-Olov Larsson från Industri & Laboratoriekyl AB berättade under sin presentation om hur de på hans företag utnyttjar geoenergi på ett innovativt sätt. Utgångspunkten kan sägas vara ett eller ett par borrhål som utnyttjas på olika sätt beroende på behov och förutsättningar. I det

allra enklaste fallet används borrhålet för att enkom dumpa värme ner i marken, som ett alternativ till exempelvis kylmedelkylare. Fördelarna är flera, ett borrhål kräver t ex inte lika mycket yta som en kylmedelkylare, det är ljudlöst, fungerar oberoende av utomhustemperaturen, kräver ingen elinstallation och är driftsäker. I nästa steg så används borrhålet som ett energinav, det vill säga som energikälla och balanspunkt för ett kyl- och värmesystem. Hans-Olov gav olika exempel på projekt och systemuppsättningar de gjort, och det märktes under den efterföljande frågestunden att det var många som blev nyfikna och ville veta mer.

Flexibiliteten med geoenergi syntes även i Johan Ahlgrens, från Energiförbättring Väst AB, föredrag. Johan presenterade under sin programpunkt möjligheten att komplettera en värmepump med en sol-hybridlösning. Solhybriden omfattar både solfångare och solceller, och kan producera såväl el som varmvatten. Genom att utnyttja varmvatten från solpanelerna kyls dessutom solcellerna, vilket leder till att dess effektivitet ökar med cirka 20%. Elen kan användas till hushållet och varmvattnet kan exempelvis användas för att höja temperaturen i borrhålet. På så sätt kan man flytta, lagra, energi mellan årstiderna. Thomas Hallén, teknisk direktör för Akademiska Hus, höll den sista programpunk-

farenhetsutbyte och nya idéer

ten under temat hållbar kyla och värme. Akademiska Hus är idag Sveriges kanske största fastighetsbolag och med nästan fyra miljoner kvadratmeter bruksyta och ett fastighetsvärde på närmare 54 miljarder kronor. Thomas föredrag kretsade kring globalt och lokalt energiperspektiv samt trender inom Akademiska Hus. Globalt sett så kan man konstatera att världens behov av el ökar samtidigt som vi brottas med växthusproblematiken och en brist på energiråvaror. En matematik som inte riktigt går ihop med dagens energisystem, och leder till att vi har en reell utmaning i att ställa om både användning och produktion av el. Thomas berättade vidare att man jobbar hårt med frågorna inom Akademiska Hus och hela tiden när längre och längre med effektiviseringen. Räknat från år 2000 har

man skurit ner den samlade energiförbrukningen med cirka 25% och hans bedömning är att ytterligare 25% till 50% reduktion är ekonomiskt möjligt att nå inom 10-20 år. Verktynen som man jobbar med är bland andra kompetensutveckling inom organisationen, mätningar, utvärderingar, löpande åtgärder i den dagliga verksamheten, teknikutveckling och kravställningar mot sina energileverantörer.

En fråga som Thomas väckte under sitt föredrag var hur långt det är rimligt att nå i enskilda byggnader, eftersom de sista kWh idag kostar en hel del att spara. Lika så är det idag ganska så dyrt att producera lokalen lokalt inom fastigheten, vilket gör det väldigt olönsamt. Helt klart är att det krävs en hel del forskning och utveckling innan vi har byggnadsindividuella och heltäckande

energisystem som är lönsamma, samtidigt som det finns en stor och högst reell besparingspotential att nå i vårt samlade fastighetsbestånd med redan befintlig teknik.

Framtidens butik

Vad gäller dagens andra huvudspår så var det linjerat efter temat Framtidens Butik. Först ut här var Heinz Jürgensen från Bitzer som fick inleda med att diskutera framtiden för köldmedier. Som bekant har EU arbetat fram en ny F-gasförordningen, vilken just nu diskuteras och väntar på att bli antagen i parlamentet. Skulle denna antas i sin nuvarande utformning har vi en hel del spännande utmaningar framför oss i branschen, tillgången till HFC kommer generellt sett minska och vissa köldmedier kommer inom en ganska snar framtid att ►

försvinna helt. Fokus ligger på ämnens GWP-värden.

Heinz Jürgensen resonerade bland annat kring den nuvarande användningen av olika HFC-medier inom EU och hur den måste förändras framöver, med förslaget till ny F-gasförordning i åtanke. Inte bara kommer vissa köldmedier, med höga GWP-värden, att drabbas av installations- och påfyllnadsförbud inom en snar framtid. Även tillgången till köldmedier kommer att påverkas. Från och med 2016 och fram till 2030 ska importen och tillverkningen av köldmedier till/i EU minskas med 79%, även det mätt i GWP-värde. Det innebär förvisso att köldmedier med höga GWP-värden kan växlas mot köldmedier med lägre GWP där så är tekniskt möjligt, men det kommer att krävas en större omställning än så. Inom EU måste köldmediemängderna per system minskas ganska radikalt, systemen måste hållas tätare och vi måste öka användningen av alternativa köldmedier med betydligt lägre GWP-värden än vad som är vanligt förekommande idag. Att lösa det tekniskt är dock en sak, den stora utmaningen ligger kanske snarare i att utbilda alla de tekniker som ska

Hans-Olov Larsson från Industri & Laboratoriekyl.

konstruera, installera och underhålla de nya systemen.

Några som storsatsat på just utbildning är företagen inom Tesab-kedjan. Under rubriken "Kompetens som konkurrensmedel" berättade Anders Lindh, från Tesab, om hur man satsat på utveckling och utbildning inom gruppen. Det handlar om allt ifrån en storsatsning på koldioxidteknik, där över 100 tekniker kommer att ha genomgått en utbildning vid Celcia under våren, till utbildning inom affärsmanuskap. Dessutom arbetar man för att samtliga företag inom gruppen ska ha diplomerade tekniker och ha en företagsauktorisering enligt Kyl & Värmepumpföretagens kravställningar. Förutom att bli en attraktivare partner och leverantör till nuvarande och potentiella kunder så tror man även på en bättre position vad gäller möjligheten att attrahera personal, när de ser att det finns en tydlig utvecklings- och framtidsstrategi hos arbetsgivaren.

Ett område med stor utvecklingspotential är så klart styr- och övervakning, med effektivare och mer samordnad drift av olika systemen i en butik. Det handlar om kylar, frysar, ventilation, sargvärme och om att anpassa allt efter behovet. Dessutom gäller det i många fall om att hantera flera

separata system och få dem att fungera tillsammans. Om möjligheter och fallgropar i detta arbete och bra saker att tänka på berättade Peter Eriksson från Danfoss.

Sist ut under temat Framtidens butik var Ulla Lindberg från SP. Hon är koordinator för Energimyndighetens forskningsprogram BeLivs, ett program som vi löpande följer här i tidningen. Ulla berättade om BeLivs, hur programmet är organiserat och vilka projekt som just nu är aktuella. Hon efterlyste även fler projekt, och uppmanade alla som var på plats att kontakta programmet med idéer. Målet är att minska energiförbrukningen i livsmedelslokaler, och genom att driva och genomföra projekten transparent kan resultaten komma alla till godo. Istället för att var och en försöker uppfinna hjulet på sin egen kammar kan man uppfinna fler hjul, och på så sätt nå längre på kortare tid.

Avslutningsvis, för att runda av dagen och samla tankarna, hölls en paneldiskussion. I panelen återfanns Thomas Hallén, Hans-Olov Larsson, Johan Barth och Ulla Lindberg. Diskussionen kretsade kring frågor om hur vi kan omsätta fler av alla de goda idéer och all den teknik som presenterats under dagen till praktiskt nytta på fältet. Den kanske enskilt viktigaste komponenten, som alla var överens om, var en ökad kompetens. I alla led. Det är viktigt att ha kompetenta beställare, installatörer och konsulter om man ska nå den fulla potentialen. Om t ex handlingen, underlaget för en upphandling, är undermåligt gjord så kommer inte resultatet bli bra heller.

Mingel, mat och utställning

Efter paneldiskussionen dukades det upp för mat och mingel i lobbyn, och Per Jonasson från Kyl & Värmepumpföretagen kunde göra bokslut för dagen

– Det är jättekul med en sådan upplutning, säger Per Jonasson, vd för Kyl & Värmepumpföretagen. Av kommentarerna att döma så träffade vi också väldigt bra med innehåll och upplägg.

Per lyfter också gärna fram den utställning som arrangerades, i lobbyn, under dagen.

– Att blanda konferens och utställning kan vara svårt, det ena tenderar ofta att ta över det andra, säger Per. Under Energispaning har vi försökt integrera de bägge så att utställningen blir en naturlig del och yta att vara i. Det är här vi minglar och pratar under lunchen, fikapausen och middag. Dessutom har vi begränsat antalet utställare till cirka tio, och var och en är ensam inom sitt produktområde. På så sätt blir det ett intimt, exklusivt och informativt komplement till seminarierna. ♣

Ulla Lindberg från BeLivs, SP.